

Dosarul nr. 3ra-184/17

Instanța de fond: Judecătoria Centru, mun. Chișinău – Dj. Chistol

Instanța de apel: CA Chișinău: M. Guzun, A. Nogai, Vl. Brașoveanu

DECIZIE

01 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

În componență:
Președintele ședinței,
judecători

Iulia Sîrcu,
Sveatoslav Moldovan, Ion Druță,
Mariana Pitic, Maria Ghervas,

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Munteanu
Grigore împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de
Asigurări Sociale Ialoveni privind recunoașterea ca fiind neîntemeiat refuzul Casei
Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni nr. M-1445 din 05.10.2015, obligarea
Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale
Ialoveni să includă în calcul cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a salariului
pentru anii 1988-1989,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016,

C O N S T A T Ă :

La 20 octombrie 2015 Munteanu Grigore s-a adresat în instanța de judecată cu
cerere împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de
Asigurări Sociale Ialoveni, solicitând recunoașterea ca nefondat refuzul CNAS din
05.10.2015, precum și obligarea CNAS și CTAS Ialoveni de a include în stagiul de
muncă anii de activitate 1988-1989 în Direcția de Învățământ Ialoveni cu
recalcularea mărimii pensiei pentru limita de vârstă reieșind din salariul obținut în
această funcție. (f.d. 5-6)

Ulterior, la 23 martie 2016 Munteanu Grigore a depus o cerere de
concretizare a cerințelor, solicitând repunerea în termen a cererii de adresare în

instanță, recunoașterea ca fiind neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1445 din 05.10.2015, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni să includă în stagiul de muncă anii de activitate în Direcția de Învățământ Ialoveni 1988-1989 cu salariul de 205 ruble lunar, cu recalcularea mărimii pensiei pentru limita de vârstă, reieșind din acest salariu. (f.d. 31-32)

În motivarea acțiunii a indicat că la calcularea pensiei sale nu s-a luat în calcul mărimea reală a salariului obținut în funcția de șef adjunct al Direcției de învățământ al raionului Ialoveni în perioada anilor 1988-1989 și prin cumul exercitând funcția de profesor.

Prin răspunsul nr. M-1445/15 din 05 octombrie 2015 CNAS i-a refuzat să efectueze recalcularea pensiei, menționând că ea a fost calculată corect, ori Munteanu Grigore nu a demonstrat că a primit în anii 1988-1989 salariu în sumă de 205 ruble lunar în funcția de șef adjunct al Direcției de învățământ al raionului Ialoveni .

Prin hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 14 iulie 2016 s-a repus în termen cererea lui Munteanu Grigore. S-a admis acțiunea depusă de Munteanu Grigore. S-a recunoscut ca fiind neîntemeiat refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni nr. M-1445 din 05.10.2015. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni să includă în stagiul de muncă lui Munteanu Grigore anii 1988-1989 cu salariul lunar de bază în mărime de 205 ruble. S-a obligat CNAS și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni să recalculeze mărimea pensiei pentru limita de vârstă a lui Munteanu Grigore, reieșind din salariul de bază din perioada anilor 1988-1989 în mărime de 205 ruble. (f.d. 47, 60-67)

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 28 iulie 2016 Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu apel, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă ca tardivă și neîntemeiată. (f.d. 55, 57, 76-78)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016 s-a respins apelul declarat de CNAS și s-a menținut hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 14 iulie 2016. (f.d. 86-93)

Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, la 05 ianuarie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Grigore să fie respinsă ca tardivă și nefondată, invocând că instanța de apel cât și cea de fond au emis o hotărâre pripită cu încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material, de asemenea fiind interpretată eronat legea. (f.d. 98-100)

La 13 februarie 2017 Munteanu Grigore a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului ca fiind neîntemeiat. (f.d. 105-106)

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 29 noiembrie 2016.

Recursul a fost depus la 05 ianuarie 2017, în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017 recursul depus de către CNAS s-a declarat admisibil pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 445 alin. (1), lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Verificând legalitatea deciziei și hotărârii adoptate în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul, depus de către CNAS întemeiat și care urmează să fie admis din următoarele motive.

Actele cauzei denotă că intimatul Munteanu Grigore la 20.10.2015 s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva CNAS și CTAS Ialoveni, solicitând repunerea în termen pentru soluționarea litigiului, recunoașterea ca nefondat refuzul CNAS din 05.10.2015, precum și obligarea CNAS și CTAS Ialoveni de a include în stagiul de muncă anii de activitate în Direcția de Învățământ Ialoveni 1988-1989 cu contractarea salariului de 205 ruble și recalcularea mărimii pensiei pentru limita de vârstă.

Instanța de fond a admis acțiunea lui Munteanu Grigore, hotărârea fiind menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29.11.2016.

Pentru a hotărî astfel instanțele de judecată au concluzionat că Munteanu Grigore în perioada anilor 1988-1989 a activat în funcția de șef adjunct al Direcției de învățământ Ialoveni, iar salariul de funcție constituie 205 ruble lunar.

În confirmarea pretențiilor Munteanu Grigore a prezentat copia Ordinului Ministerului Învățământului nr. 178-A din 17.04.1987 din care rezultă că Munteanu Grigore, care deținea funcția de inspector al școlilor din raionul Kutuzov, din 06.04.1987 a fost transferat în calitate de șef adjunct al Departamentului de educație din aceeași zonă și Certificatul Direcției Învățământ Ialoveni nr. 01/3079 din 21.08.2015, care confirmă că în perioada anilor 1988-1989, salariul de funcție a înlocuitorului șefului Direcției de învățământ constituia 205 ruble lunar.

Instanța de recurs consideră că concluziile instanțelor de judecată sunt afectate de o eronată interpretare a normelor de drept material din urătoarele considerente.

Astfel, analizând circumstanțele faptice ale cauzei și actele anexate la materialele dosarului, instanța de recurs a reținut că începând cu 14.01.2015 Munteanu Grigore beneficiază de pensie pentru limita de vârstă cu un stagiul de cotizare realizat până la 01.01.1999 de 29 ani 1 lună și după 01.01.1999 de 16 ani. Cuantumul pensiei în sumă de 2073,26 lei a fost calculat pe baza coeficientului

individual al salariului-1,91867, determinat pentru cele mai favorabile 60 luni consecutive 1987₍₀₆₎, 1988₍₁₂₎, 1989₍₁₁₎, 1990₍₁₂₎, 1991₍₁₂₎, 1992₍₀₇₎ din ultimii 15 ani realizați până la 01.01.1999, la determinarea căruia a fost luat în considerare salariul pentru activitatea la Secția propagandă și agitație la CR Cutuzov al PCM, Direcția generală învățământ, tineret și sport Ialoveni, Școala nr. 1 și nr. 2 activitate prin cumul, Liceul teoretic „Petru Ștefănică” la fel activitate prin cumul, Institutul de Științe ale Educației și DETS sect. Râșcani și pentru perioada de după 01.01.1999 pe baza venitului mediu lunar asigurat – 3908,52 lei.

Materialele cauzei atestă că Munteanu Grigore s-a adresat la CNAS și CTAS Ialoveni cu cereri, prin care a solicitat includerea în stagiul de cotizare perioada anilor 1988-1989 în care a deținut funcția de șef adjunct al Direcției de Învățământ al raionului Ialoveni cu un salariu lunar de 205 ruble, prezentând Certificatul nr. 01/30179 din 21.08.2015 și recalcularea pensiei și reieșind din această sumă. (f.d. 14)

Prin răspunsul nr. M-1445/15 din 05.10.2015 Casa Națională de Asigurări Sociale a respins solicitările lui Munteanu Grigore.

În conformitate cu art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Potrivit dispoziției art. 3 alin. (1) lit. a) din aceeași lege obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi.

Conform art. 33 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie, iar prevederile art. 40 din aceeași Lege statuează precum că decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Națională de Asigurări Sociale. În caz de dezacord cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de contencios administrativ competentă.

Conform dispoziției art. 2 al Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat dreptul la pensie îl au asigurații domiciliați în Republica Moldova, precum și persoanele care, la data stabilirii pensiei, nu au calitatea de asigurat, dar îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege. El se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări contra riscurilor sociale

reprezentate de pierderea capacității de muncă (datorită vârstei înaintate, invalidității) sau de pierderea susținătorului.

În conformitate cu art. 14 și art. 15 alin. (1) din aceeași lege, dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute la art. 41 și 42.

Pensia integrală pentru limită de vârstă se stabilește la împlinirea vârstelor prevăzute la art. 41, cu condiția realizării unui stagiul de cotizare prevăzut la art. 42. În baza prevederilor art. 41 și art. 42 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, bărbații își realizează dreptul la pensie la vârsta de 62 ani, stagiul de cotizare necesar fiind de 31 ani (în perioada de la 01 iulie 2012 – 01 iulie 2013).

Totodată, în conformitate cu dispoziția art. 53 alin. (1) din aceeași Lege pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și pentru perioada după 1 ianuarie 1999.

Potrivit art. 5 al (1) al Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat în sistemul public, **stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.**

Conform pct. 1-3 al Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 417 din 03.05.2000, **stagiul de cotizare reprezintă însumarea perioadelor de activitate în care au fost plătite contribuțiile de asigurări sociale la fondul de pensii.** Realizarea stagiului de cotizare constituie o condiție necesară a stabilirii pensiilor pentru limită de vârstă, de invaliditate, de urmaș, în conformitate cu Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei include perioade contributive și perioade necontributive. **Perioadele contributive includ activitățile la desfășurarea cărora persoana este supusă asigurărilor sociale.** Se consideră necontributive perioadele, în care persoana nu este supusă asigurărilor sociale, dar în temeiul legii ele se includ în stagiul de cotizare (serviciul militar, studiile în instituțiile de învățământ universitar, îngrijirea unui invalid de gradul I, îngrijirea unui copil până la vârsta de 3 ani etc.).

Potrivit pct. 20-22 din același Regulament stagiul de cotizare se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau altei activități, care se includ în stagiul de cotizare, sau a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă.

Stagiul de cotizare, realizat înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, se confirmă prin carnetul de muncă sau pe baza altor documente, eliberate în modul stabilit.

După introducerea evidenței individuale de asigurări sociale stagiul de cotizare se determină în baza datelor din codul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, prevăzut la pct. 21 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau în care lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adevăratele, extrasele din ordine, conturile personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă în scris **având note referitoare la realizarea acestora**, foile matricole și listele-formular, carnetele de membru al artelurilor cooperatiste de producție și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

În speță, instanța de recurs a stabilit că Casa Națională de Asigurări Sociale, nedispunând de acte justificative prevăzute în Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 417 din 03.05.2000, care ar confirma că Munteanu Grigore a contribuit la stagiul de cotizare asigurat pentru anii 1988-1989 cu salariul lunar de bază în mărime de 205 ruble, a fost în imposibilitate de a efectua și recalcularea pensiei pentru limita de vârstă pentru această perioadă reieșind din pretinsul salariu de 205 ruble lunar.

Certificatul Direcției Învățământ Ialoveni nr. 01/3079 din 21.08.2015, care indică că în perioada anilor 1988-1989 salariul de funcție al înlocuitorului șefului Direcției de învățământ constituia 205 ruble lunar, nu confirmă faptul că în această perioadă Munteanu Grigore a beneficiat de un venit (salariu) lunar asigurat în sumă de 205 ruble.

Având în vedere circumstanțele esențiale ale pricinii în raport cu normele legale sus-indicate, instanța de recurs reține ca fiind neîntemeiate concluziile instanțelor inferioare privind includerea în stagiul de muncă a lui Munteanu Grigore anii 1988-1989 cu salariul lunar de bază în mărime de 205 ruble și recalcularea pensiei pentru limita de vârstă.

Astfel, răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recalcularea pensiei este legal și întemeiat.

Referitor la argumentul CNAS că cererea de chemare în judecată este depusă tardiv precum și referitor la cererea lui Munteanu Grigore privind repunerea în termen a cererii de chemare în judecată, instanța de recurs reține că răspunsul CNAS din 05.10.2015 este urmare a sesizării depuse de Munteanu Grigore cu anexarea probelor noi certificatului de salariu eliberat la 21.08.2015.

Prin urmare, reclamantul depunând acțiune la 20.10.2015 în instanța de judecată, s-a adresat în termen și nu necesită repunerea cererii în termen.

Fiindcă circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a cărorva probe, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Casa

Națională de Asigurări Sociale, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. b), alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 14 iulie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Munteanu Grigore împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni privind repunerea în termen, recunoașterea ca fiind neîntemeiat refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni nr. M-1445 din 05.10.2015, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ialoveni să includă în stagiul de muncă anii 1988-1989 și recalcularea pensiei pentru limita de vârstă și se emite o nouă hotărâre, prin care se respinge cererea de chemare în judecată depusă de către Munteanu Grigore ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Iulia Sîrcu

judecători

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Mariana Pitic

Maria Ghervas